

O fazie Gouy'a słów kilka

Mam nadzieję, że poniższy tekst pomoże Wam lepiej „wyczuć” znaczenie fazy Gouy'a i przygotować się do egzaminu a także rozwieje wszelkie wątpliwości na jej temat.

Czym zatem jest faza Gouy'a?

Okazuje się, że faza nabyta przez wiązkę gaussowską podczas propagacji (założmy, że wzdłuż osi z) jest inna niż faza nabyta przez falę płaską na tej samej drodze. Ta różnica nazywana jest właśnie fazą Gouy'a φ_G i wyraża się wzorem:

$$\varphi_G(z) = -\arctan(z/z_R)$$

gdzie standardowo z_R oznacza zasięg Rayleigha a w $z=0$ mamy przewężenie wiązki. Na naszych ćwiczeniach mogliśmy nie napisać *explicite* znaku minus przy wzorze, pozostawiając go w wyrażeniu na całe pole elektryczne wiązki gaussowskiej – sprawdźcie to proszę w notatkach. Jest to o tyle istotne, że faza nabywana przez wiązkę gaussowską przy przechodzeniu przez ognisko jest MNIEJSZA niż by to wynikało z obliczeń dla fali płaskiej. Różnica ta jest oczywiście czymś rzeczywistym, nie matematyczną ciekawostką – można ją zmierzyć, itp.

Zadaliście ważne pytanie: jaki jest fizyczny powód istnienia tej różnicy faz?

Otóż faza Gouy'a bierze się stąd, że wiązka gaussowska jest złożeniem wielu fal płaskich, propagujących się w różnych kierunkach (pod kątem do osi z). Naturalnie, fala płaska poruszająca się pod kątem do osi z , po przebyciu pewnej odległości, dozna mniejszego przesunięcia fazowego w kierunku z , niż inna fala o tej samej częstotliwości, propagująca się dokładnie w kierunku z . Biorąc superpozycję tych wszystkich przesunięć dla fal płaskich wchodzących w skład wiązki gaussowskiej i porównując z pojedynczą falą płaską, dostaniemy właśnie fazę Gouy'a.

Dla ciekawych:

Oczywiście możemy to policzyć. Trzeba wziąć wszystkie fale płaskie, wchodzące w skład wiązki gaussowskiej i dla każdej z nich znaleźć fazę nabytą w kierunku z dla propagacji na pewnej drodze. Następnie trzeba dodać te fazy do siebie, z odpowiednimi wagami – równymi amplitudom poszczególnych fal:

$$\varphi(z) = \arg \left[\int A(k_x, k_y) \exp(ik_z z) dk_x dk_y \right]$$

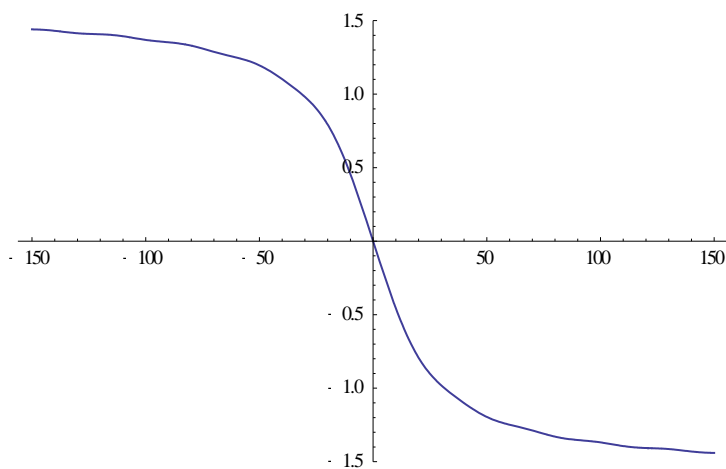
Amplitudy te dostaniemy z rozkładu wiązki gaussowskiej na fale płaskie, czyli transformaty Fouriera:

$$A(k_x, k_y) = \exp\left(\frac{-k_x^2 - k_y^2}{w_0^2}\right)$$

Ostatni krok aby dostać fazę Gouy'a, to odjęcie od otrzymanego wyniku fazy nabytej przez falę płaską o tej samej częstotliwości, propagującą się w kierunku z:

$$\varphi_G(z) = \varphi(z) - kz = \arg \left[\int \exp\left(\frac{-k_x^2 - k_y^2}{w_0^2} + ik_z z - ikz\right) dk_x dk_y \right]$$

Można obliczyć tę całkę numerycznie, pamiętając że $k^2 = k_x^2 + k_y^2 + k_z^2$. Poniżej wynik dla $k=40$ i $w_0=2$:

Dobra rada na koniec:

Polecam tym, którzy jeszcze tego nie zrobili zapoznanie się z krótkim artykułem o fazie Gouy'a: http://www.rp-photonics.com/gouy_phase_shift.html i ogólnie polecam „optyczną wikipedię” – encyklopedię RP-Photonics (<http://www.rp-photonics.com/encyclopedia.html>) jako źródło powtórek „na szybko” przed egzaminem – w razie konieczności przypomnienia sobie jakiegoś pojęcia z optyki.